



Náš Kýrnik

ROČNÍK VIII.

číslo 2/OKTÓBER 2023

Informácie pre občanov obce Veľký Kýr



I. kategória (3 - 6 rokov) Hanka Kováčová

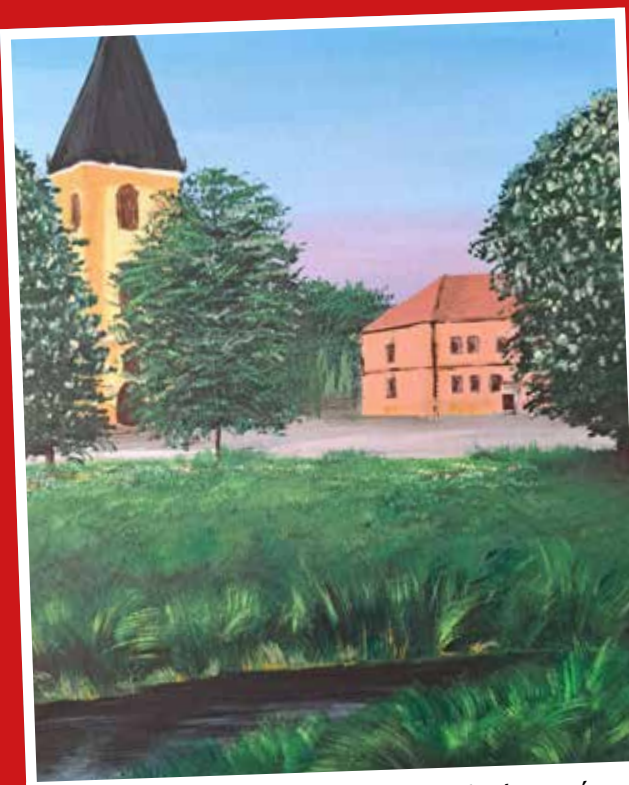


II. kategória (7 - 10 rokov) Xénia Pavlovičová

Vítané diela súťaže „Moja rodná obec – Szülőfalum“



III. kategória (11 - 17 rokov) Berkes Réka



IV. kategória (dospelí) Beáta Mészárosová

Milí čitatelia!

Druhým číslom tohtoročného časopisu by sme radi nadviazali na tému jeho jarného vydania, ktorá bola venovaná 910. výročiu prvej písomnej zmienky našej obce.

V aktuálnom vydaní Vám ponúkame informácie o Zoborskej listine – skutočnej stope po prvej písomnej zmienke z roku 1113, zároveň tu nájdete aj článok o dopravnom spojení našej obce a pripomenieme Vám aj niektoré sprievodné spoločenské akcie, venované 910. výročiu. Jubilejný rok plánujeme zavŕšiť slávnostnou akadémiou spojenou s kultúrnym programom vo veľkom kultúrnom dome dňa 11. novembra 2023, na ktorú každého srdečne pozývam.

K dobre fungujúcej samospráve neodmysliteľne patria aktívne spolky a združenia, ktoré so svojimi podujatiami obohacujú spoločenský a kultúrny život obce a, samozrejme, aj jednotlivci, ktorí sú v rámci dobrovoľníctva ochotní pomôcť najmä pri skrášľovaní verejných priestranstiev obce. Sú to osožné brigády, lebo je po nich viditeľná zmena, scelujú kolektívy a možno prinútiť sa zamyslieť aj ostatných, ktorí sa pri pohľade na brigádnikov iba ticho pousmejú. Nikdy neuškodí, ak v takýchto činnostiach pôjdeme dobrým príkladom, veď si mnohí pamätáme ešte dobu, keď sa v rámci „akcie Z“ ochotne vystriedalo na brigádach celé obyvateľstvo obce, zadené podľa profesií a ulíc, a práve vďaka takýmto aktivitám sa vybudovali niektoré verejné budovy obce, napr. aj veľký kultúrny dom, na ktorý boli potom právom pyšní všetci, ktorí priložili ruku k dielu. To, čo sa však považovalo v minulosti za samozrejmosť, je dnes už iba chvályhodná činnosť,

ktorú si veľmi vážim. Ďakujem všetkým dobrovoľníkom, ktorí sa v priebehu tohto roka zúčastnili skrášľovacích brigád napr. ku Dňu zeme; rybárom a poľovníkom, ktorí sa priebežne starajú o čistotu vo svojich revíroch; členom Klubu a Jednoty dôchodcov, pomáhajúcim pri viacerých brigádach rôzneho druhu. Najväčšiu pochvalu si zaslúžia členovia MO Združenia maďarských rodičov, ktorí sa najčastejšie schádzajú pri vysádzaní kvetín, upratovaní znečistených verejných priestranstiev alebo čistení záhonov a ktorí aj vlastné dotácie získané z MAS Cedron-Nitru využili na skrášlenie už v poradí druhej lokality obce. Oceňujem aj aktivistov, ktorí sa vo svojom okolí starajú o lokálne zriadené detské ihriská (ul. Petófiho, Gaštanová-Mlynská), lebo týmito iniciatívami

nancom obce pri jeho výstavbe významne pomohli sponzori: Slovenské štrkopiesky a miestne poľnohospodárske družstvo – aj touto cestou im ďakujem, rovnako aj dôchodcom KD za pomoc s konečnou úpravou areálu ihriska. Veľa občanov využíva v rámci aktivít svojho voľného času aj novú cyklotrasu spájajúcu Nitru s Vinodolom, ktorá prechádza aj naším katastrálnym územím. Na počesť jubilejného roka sme sa rozhodli zviditeľniť našu obec aj popri



tejto cyklotrase, preto sme k odbočke vedúcej k našej štrkární osadili veľkoplošnú cyklistickú mapu so základnými údajmi o našej obci. Verím, že aj vďaka vyššie spomínaným dobrovoľným brigádam sa ukážeme v usporiadanom a čistom svetle pred náhodnými cykloturistami, ktorí navštívia našu obec zo zvedavosti na základe informácií získaných z tejto cyklomapy. Všetko minulé nemusí byť automaticky zlé: brigády na udržiavanie poriadku sú aj dnes osožné, lebo okrem toho, že utužujú kolektívy, poskytujú dobrý pocit z útulného prostredia a vedú nás k väčšej zodpovednos-



tiež dávajú príklad ostatným občanom na skrášlenie svojho okolia. Z roka na rok sa snažíme vytvárať aj nové možnosti využívania voľného času. V kultúrnom parku sme dňa 12. mája za prítomnosti 3 poslancov NR SR (Evy Hudecovej, Jaroslava Karahutu a Jozefa Lukáča) otvorili detské ihrisko RODINKA, ktoré sa odvtedy teší veľkej obľube našich najmenších. Zamest-

ti, aj náhodní návštevníci si najčastejšie vytvárajú mienku o obci a jej obyvateľoch podľa prostredia, ktoré sa im pri návšteve naskytne. Úprimne ďakujem teda všetkým za celoročnú pomoc a prajem každému z Vás dôstojné prežitie jesenných, vianočných a koncoročných sviatkov so všetkým príjemným, čo k nim patrí.

Ing. Judita Valašková, starostka obce



Dopravné spojenia obce

Kedysi veľmi dávno sa ľudia riadili geografickými podmienkami, a tak osídľovali najmä tie miesta, cez ktoré viedlo najviac obchodných ciest. Určite ste už počuli o pozostatkoch rímskej strážnej veže popri súčasnej Novozámockej ulici, ktorá mala slúžiť aj na ochranu vetvy slávnej diaľkovej obchodnej trasy – Jantárovej cesty. Vzácnu archeologickou pamiatkou je i zaniknuté praveké hradište Árkoš v Branči. Názov obce Kér svedčí o dôležitosti tohto územia v časoch jej osídľovania staromaďarskými kmeňmi na čele s vezírom Hubom. Z dejín tohto územia je zrejmé, že tu bola vždy hustá premávka pešo, koňmo či na vozoch, chotárom viedla dokonca štátna hranica.

• **V 21. storočí sa doprava rieši už moderne, v dôsledku zmien spoločenských podmienok a životného štýlu využívame oveľa viac foriem presunu. Aké možnosti mobility má obyvateľ obce Veľký Kýr dnes?**

Letecká doprava: Pre obyvateľov našej obce je najbližším medzinárodným letiskom Letisko M. R. Štefánika v Bratislave (98 km). V rámci siete malých letísk ich však máme v blízkosti hneď niekoľko: Nové Zámky (26,5 km), Janíkovec aj Kopec Šurany (16 km). Tieto slúžia prevažne na hospodárske a športovo-rekreačné účely.

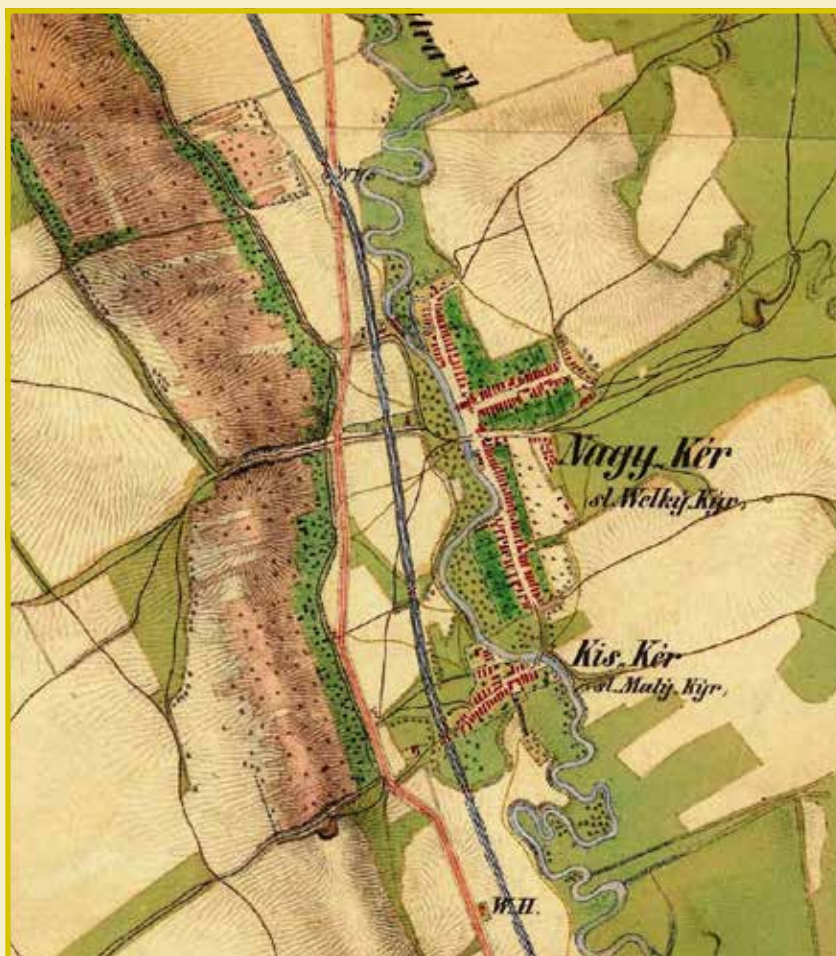
Vodná doprava: Rieka Nitra nie je vodnou cestou ani nemá potenciál prepojenia s nejakým väčším kanálom. Na regulácii jej toku začali pracovať v roku 1928, odvtedy sa nevytvára a nespôsobuje škody. V obci je premostená na 6 miestach.

Železničná doprava: Na mapách z 19. storočia (2. vojenské mapovanie 1819 – 1869) je už znázornená železničná trať, ktorá prešla miestny cintorín. Spoločná stanica pre obce Branč a Veľký Kýr bola v miestach dnešného nadjazdu. Iné zdroje tvrdia, že úsek Šurany–Ivanka pri Nitre bol otvorený až 1. 11. 1876. Na Slovensku má železničná doprava význam predovšetkým v preprave nákladov (60 %), jej význam v preprave osôb však neustále klesá. Aj na našej jednokoľajovej **trati č. 140** cítime vážne problémy s technickým stavom železničných tratí i vozňového parku. Na vlaky medzinárodnej triedy treba prestupovať v Nových Zámkoch.

Cestná doprava: Územie Slovenska je dôležitým tranzitným územím s prepojením na východnú Európu. Žiaľ, diaľnic a ciest I. triedy je žalostne málo. Cesty II. triedy spájajú centrá regiónov – ako aj naša hlavná **štátna cesta I/64**, ktorá však plní funkciu i v medzinárodných spojeniach. Verejná autobusová doprava zabezpečuje prepravu osôb v našom regióne už aspoň 70 rokov, pričom za ten čas sme si vo Veľkom Kýre zvykli na 6 autobusových zastávok. Ich prístrešky boli pred 2 rokmi zrekonštruované a doplnené o potrebný mobiliár.

Práve pre rapidný nárast a rozšírenie diaľkovej kamiónovej dopravy sa stali úseky hradskej cesty tak rušnými, že sú pre obyvateľov obce často nepriechodné alebo nebezpečné. Mnohí z nás,

ktorí jazdíme za prácou do miest, by sme privítali prepojenie sever – juh rýchlostnou komunikáciou. V tomto smere nás nedávno spojila **národná cyklotrasa 019** – **Ponitrianska magistrála** pomenovaná podľa toku Nitra. Táto stredne náročná trasa s asfaltovým povrchom je značená červenou cykloznač-



2. vojenské mapovanie 1819–1869
Veľký Kýr už so železničnou traťou Šurany–Nitra

Hraničný prechod Veľký Kýr - Branč



kou a začína na hrádzi pri obci Výchapy-Opatovce. Cykloturista ním prejde mestom Nitra a pozdĺž toku rieky pokračuje cez Nové Zámky až do Komoče. Pre zážitok z jazdy a nádhernej prírody musí vyjsť náš obyvateľ z obce k Cetínke po modrej **cyklotrase 2118**, ktorá tvorí 43 km dlhý značený okruh. Podrobnú mapu s oblasťou Hronskej pahorkatiny Levice nájdete na informačnej tabuli za štrkoviskom.

Melinda Baruszová

**PONITRIANSKA
MAGISTRÁLA**
národná
cyklotrasa 019

2118 - Okruh
Dolné Krškany -
Branč -
Poľný Kšov -
Cabaj-Čápor



Obecnosť detského programu „Spievankovo“



Obetné dary slávnostnej sv. omše

Spätný pohľad na obecné dni

Tento rok oslavuje Veľký Kýr svoje významné jubileum, preto je nepochybne vhodné zachytiť pestrý víkend tohtoročných Dní obce aj v podrobnom príspevku v žurnále. Pri príležitosti 910. výročia prvej písomnej zmienky obce zorganizovalo Obecné zastupiteľstvo 3-dňové oslavy. Okrem avizovaných koncertov sme vyzvali aj obyvateľov našej obce, aby si zasúťažili. Najprv bola vyhlásená súťaž v kreslení s názvom „Moja rodná obec“, do ktorej ste sa mohli prihlásiť v 4 kategóriách. Celkovo sa prihlásilo 70 kresieb a maliieb vytvorených rôznymi technikami. O hodnotenie zaslaných diel sme požiadali maliarku Eriku Szóke, ktorá vyhodnotila víťazov kategórie nasledovne:

1. kategória vo veku 3 – 6 rokov Hanka Kováčová,
2. kategória vo veku 7 – 10 rokov Xénia Pavlovičová,
3. kategória vo veku 11 – 17 rokov Berkes Réka,
4. kategória dospelých Mészáros Beáta.

V piatok 28. júla 2023 sa Dni obce v kultúrnom parku začali vystúpením kapely M-Rock spod Zobora, ktorá zahrála známe EDDA hity. Potom nastúpila na pódium chýrna kapela KARTHAGO. Jej členovia hrajú svoju rockovú hudbu takto spolu už 4 desaťročia. Po nich nasledoval TOP DJ Maďarska, Bárány Attila, ktorý svojimi hudobnými mixami zacičil na svalstvo nôh mladšej generácie. Hodinu a pol zabával veľkokýrske publikum známymi hudobnými rytmami. Na záver si zatancovali aj tí, ktorým sa nechcelo, pretože večer zavŕšila discoshow DJ Xela. Na druhý deň ráno sa tí, ktorí nelenili a stihli sa vyspať z tempa predchádzajúcej noci, mohli zúčastniť bežec-kých pretekov. Organizátorov prekvapilo, koľko je v obci športovo-súťaživých ľudí. Ak to bude možné, radi by sme preteky v behu organizovali každý rok. Ako prví dobehli do cieľa:

I. kategória:

1. Viliam Melo; 2. Zoey Hutnik; 3. Múdry Tamás

II. kategória:

1. Tomáš Gabaš; 2. Alexander Lőkös; 3. Jakub Oravec

III. kategória:

1. Lőrincz László; 2. Silvia Mihaliková; 3. Adam Opačity

Do 14.00 hod. sa v parku zišli aj členovia 12 prihlásených družstiev a v dobrej nálade sa mohla začať jubilejná súťaž vo varení guláša. V súťaži fajšmekrov však mohol hlavnú cenu – víkendový výlet do Tatier pre 6 osôb – vyhrať iba 1 tím. Členovia poroty, naši obľúbení šéfkuchári Mária Dojcsánová, József Dojcsán a László Maly, vyhlásili za víťaza tím „Apáti csipősök“. Víťazi sú pravidelnými účastníkmi gastrosúťaží, takže niet divu, že už poznajú tú najchutnejšiu receptúru na fajnový guláš.

Ani malý letný dážď neodradil najmenších od účasti na hrovom vystúpení kapely Spievankovo, ktoré sa nieslo vo veselej tanečnej atmosfére. Detská zóna sa presunula na oblasť nového ihriska, kde ich až do večera spoločne zamestnávali Ovo Šaško-vo a Kynderko. V sobotňajšej večernej show na open-air pódiu pokračovali tanečnice z Viva Ladystyle, následne harmonikár Márió, ktorý divákovi predniesol známe hity. Počas jeho vystúpenia všetci s napätím očakávali zrebovanie tomboly jubilejného daru našej obce, ktorým bol moderný mestský bicykel. Do osudia sa dostali všetky čísla obývaných domov našej obce. Potom nasledoval veľkolepý koncert Queenmania, zazneli senzačné hity od skupiny Queen. Publikum ich takmer všetky s nadšením spievalo a noc ukončila retro show Arti & Gífo.

V nedeľu 30. júla sa každý, kto mohol, zúčastnil spoločnej, dvoj-jazyčnej omše v našom kostole, kde pán farár Igor Písečný zno-vu posvätil erb a zástavu našej obce. Vo svojej kázni všetkých povzbudil k tomu, aby žili súdržne v bratskej láske. Popoludní sa 3-dňové oslavy ukončili pri soche sv. Anny na Nitrianskej ulici, kde sme v rámci krátkej pobožnosti prosili o jej požehnanie pre obyvateľov obce. Ďakujeme, že ste sa letných obecných dní zúčastnili v tak hojnom počte – mohli sme tak spoločne osláviť významné výročie našej obce.

Száráz Viktória



VIVA Ladystyle



Bežecká súťaž – II. kategória

Spisovateľ Pavol Száraz si monografiou o rodnej obci splnil veľký sen

Pavol Száraz je významným a úspešným spisovateľom z Veľkých Úľan. Sympatický pán, ktorý má rád rodinu, umenie a písanie, svoje pocity a myšlienky pretaňuje do rozsiahlej tvorby.

Vzťah k písaniu získal počas študentských čias. Ako druhák na Strednej priemyselnej škole stavebnej v Lučenci sa stal šéfredaktorom školského časopisu *Mladý stavbár*, v ktorom zverejšoval aj svoje prvé ľúbostné básničky. Neskôr sa venoval už aj kratším prozaickým dielam, ktoré píše doteraz. Nielen pri štarte spisovateľskej dráhy pomáha, keď autorské diela ocení odborná i laická verejnosť. Posielal rodák z Veľkého Kýru svoju tvorbu do súťaží alebo do médií? „Áno, uverejšovali mi poviedky, ako aj básne. Po štúdiu som písal aj do okresných novín *Naše novosti* v Nových Zámkoch a do *Vítaznej cesty* v Galante,“

Slovenského rozhlasu v Bratislave a tiež aj režisérom Ochotníckeho divadelného súboru vo Veľkých Úľanoch. V roku 1999 mu vyšla prvá knižka *Kilometrovník*. Napísal aj *Rozprávajúce svetlá*, *Szárdov koberec*, *Šachove drahokamy*, leporelá *Állatkertben* (V ZOO) a *Farebný motýl* (Tarka lepke). „Ako rodák a začínajúci autor z Veľkého Kýru som cítil potrebu napísať o svojom rodisku. Aj preto vznikla monografia *Dedina pod stromami so spievajúcimi vtákmi*. Opisujem v nej zabíjačku, ako aj ostatné rôzne zvyky, proste dedinský život vo Veľkom Kýre. Bol som veľmi spokojný, vedel som, že aj keď už nič iné nenapíšem, napísal som o svojej rodnej obci. Splnil som si veľký sen,“ vyznal sa spisovateľ. Pavol Száraz zdôraznil, že v jeho živote je dôležitá rodina, stavebníctvo i umenie. Má rád pekné obrazy a ešte



píše, čo sa rinie z jeho duše. V tvorbe ho inšpiruje východná kultúra – orient. Do diel vsádza orientálne postavy a približuje aj tamjšie prostredie. Doteraz autorovi vyšlo 11 kníh, teraz je v tla-

čiarni ďalšia knižka. Hovorí, že všade, kam zavíta, spomína Veľký Kýr. Rodná dedina je v spisovateľovom srdci navždy, ale zamiloval si aj Veľké Úľany. Má ešte jednu úžasnú záľubu, vlastní približne 6000 usmievacích porcelánových, sadrových i drevených prasiatok – najväčšiu zbierku na Slovensku. Milé tvory pochádzajú z celého sveta a autorovi sa v ich spoločnosti veľmi dobre píše. Úspešný autor mnohých žánrov Pavol Száraz napísal i takmer stovku rozprávok vrátane obľúbených leporel. Spisovateľov známy a dobrý priateľ Dr. Viktor Šimek mu ilustroval aj štvrtú knižku *Zajac a jeho kamaráti*, ktorá onedlho uzrie svetlo sveta. V roku 2022 od Spoločnosti maďarských spisovateľov na Slovensku získal Cenu Alfonza Talamona za poviedkovú zbierku *V mesačnom svite*. Už onedlho si ho opäť uctia, a to dokonca v jeho rodnej dedine. Pavol Száraz získa Čestné občianstvo Veľkého Kýru. Srdečne blahoželáme!



spomenul spisovateľ, ktorý sa postupne vyprofiloval na úspešného autora. Uverejšovali mu články, recenzie, poviedky písané po slovensky aj maďarsky. Recenzoval i literárne diela o osobnostiach okresu a prispieval aj do veľkých literárnych časopisov. „Po skončení vojenčiny som posielal poviedky aj do Maďarska, Rakúska i Rumunska, kde vydávali moju tvorbu,“ ozrejšmil Pavol Száraz, ktorý bol i spravodajcom maďarského vysielania

sa trošku venuje so synom inžinierskej činnosti. No a, samozrejme, jeho veľkou láskou je písanie. „Kamaráti-spisovatelia ma oslovili v decembri pred šesťdesiatkou, že by som mal zase písať, a tak som do apríla napísal viacero úspešných poviedok. Odvtedy mi každý druhý rok vyšla poviedková knižka,“ priblížil Pavol Száraz. Umelec tvrdí, že keď má niečo vo svojom vnútri, musí to dostať von na papier. Zavrie sa na tri dni do izby a


Vystúpenie mažoretiek (stavanie mája)

Sprievod Božieho Tela

Zo života našich spoločenských organizácií

S pokojným svedomím môžeme vyhlásiť, že Veľký Kýr patrí medzi skutočne aktívne obce v okolí. Stáva sa, že si niekto hľadá program pre seba alebo svoju rodinu – a zrazu si môže vybrať z viacerých podujatí súčasne. Za tieto programy môžeme ďakovať aj organizáciám pôsobiacim v našej obci, ktoré svojou aktívnou činnosťou prispievajú k utužovaniu miestnej komunity. V priebehu celého mesiaca máj krásil naše hlavné námestie ozdobený **máj**, ktorý v posledný aprílový deň postavili obyvatelia našej obce v rámci pekného folklórneho programu. Tento rok vystúpili mažoretky základnej školy a tanečné skupiny Mórince a Kukulienka. O veselú atmosféru sa postarali DJ Xela a Veselá muzika. Učiteľky a deti materskej školy pripravili na oslavu Dňa matiek dojímavý program. Koncom mája sme sa stretli pri pekne ozdobenej soche sv. Urbana I., kam už tradične prichádzajú veriaci, miestni vinohradníci a vinári so svojimi prosbami o bohatú úrodu a pomoc. Významnou udalosťou v živote našej obce je slávnostný nedeľný cirkevný sprievod Božieho Tela. Oltáre na námestí vytvárajú usilovní obyvatelia našej obce, pričom si pomáhajú celé rodiny a ulice. Všetkým patrí srdečná vďaka.

Ku koncu školského roka sa v škole konal Deň rodiny, na ktorý sa pripravovali všetky deti s veľkou radosťou. V lete sme sa spolu s miestnou základnou organizáciou Csemadok zúčastnili na prezentácii folklórnych skupín okolitých obcí. Takéto podujatia sú príležitosťou na udržiavanie priateľstiev a pestovanie spoločných kultúrnych hodnôt. V rámci tohto programu oslávila citarová kapela Mórince pôsobiaci v našej obci 25. výročie svojho vzniku. Pri príležitosti tohto významného výročia vydali aj svoju druhú kolekciu piesní s názvom „Na pamiatku 25 rokov...“. Členom kapely blahoželáme a dúfame, že budú v tejto činnosti spolu pokračovať ešte aspoň raz toľko rokov!

Pri soche sv. Huberta na konci Pažite sa konala výročná litánia, ktorú za prítomnosti členov poľovníckeho združenia Hubert celebroid duchovný otec Igor Písečný. **V júli** zorganizovali členovia miestneho futbalového klubu priamo na futbalovom ihrisku večerné premietanie rozprávok spojené s opekačkou.

Na druhý deň sa v organizácii združenia Čerdavin opäť otvorili miestne vínné pivnice v rámci XII. ročníka Festivalu vína. Táto udalosť vyláka do Čerdaútu každoročne viac a viac návštevníkov. Koncom júla oslávila naša obec 910. výročie svojej prvej písomnej zmienky v rámci trojdňových Dní obce naozaj pestrým programom.

Miestna organizácia Združenia maďarských rodičov na Slovensku začiatkom **augusta** opäť otvorila brány Rozprávkovému tábora pre deti. 3-dňový denný tábor viedla aj toho roku rozprávkarka Gyöngyi Écsi. Záverečným spoločným vystúpením účastníkov bola divadelná hra O vtákovi Ohnivákovi. Veľkokýrski veriaci si každoročne uctievať aj sviatok Panny Márie v rámci augustových litánií pri jej soche na Novozámockej ulici.

Na sv. Štefana sa po nedeľnej omši konala pobožnosť pri soche sv. Štefana kráľa, kde sme na znak úcty položili vence. **September** je v našej obci okrem nástupu do školy aj o kýrskych hodoch. Mohli sme sa zúčastniť slávnostnej svätej omše v našom kostole zasvätenom Povýšeniu Svätého Kríža. Pre radosť detí sa naše hlavné námestie zaplnilo kolotočmi a v nedeľu sme si mohli pozrieť energiou nabitú hudobnú vystúpenie kapely Dominika Titková & Friends. Veľký záujem bol o výstavu „Predveď svoj talent“, ktorá sa otvorila v malom kultúrnom dome. Svojimi ručnými prácami sa tu mohli prezentovať šikovní obyvatelia Veľkého Kýru. Na futbalovom ihrisku sa uskutočnil čoraz obľúbenejší V. ročník Kýrskej Hodovej Penalty. **V októbri** zorganizovalo Kynderko už tradičnú jesennú diskotéku masiek, kde sú vždy vítané aj všetky detičky predškolského veku. O zábavu i občerstvenie bolo opäť postarané. Členovia Kynderka počas celého roka zabezpečujú pre najmenších zaujímavé aktivity, ako napr. hodiny Ringató, spoločné hry či pečenie, v záujme ich ľahšej adaptácie na kolektív škôlky.

O ďalších programoch sa viac dozviete na novej facebookovej stránke obce: Obec Veľký Kýr – Nagyker község – oficiálna stránka, webstránke www.velkykyr.sk alebo vo vysielaní Carisma TV.

Viktória Száraz


Deň otvorených pivníc (Čerdavin)

Deň rodiny ZŠ



Hokejbalový klub Wild bulls si vychováva svojich pokračovateľov

Hokejbaloví nadšenci pred desiatimi rokmi založili svoj klub a postupne k nim pribúdali nielen ďalší hráči, ale pribúdali aj roky. Hokejbalisti si uvedomili, že bude dobre, ak vezmú medzi seba deti. Podmienky na tréningovanie mládeže majú ideálne, keďže starostka obce Judita Valašková a obecné zastupiteľstvo im vyšli v ústrety a poskytli financie na kúpu a inštaláciu ihriska v areáli futbalového ihriska.

„Pred približne rokom sme mali sen o založení detského družstva a tréningovaní mládeže. Dnes už je náš sen realitou. Začiatkom marca sme urobili nábor a záujem nás veľmi potešil. Máme prihlásené nielen deti z Veľkého Kýru, ale aj z okolitých obcí a postupne prejavujú záujem ďalší rodičia. Deti trénujú zatiaľ jedenkrát do týždňa, v stredu o 17.00 hod. Rozdelili sme si ich do dvoch kategórií podľa stupňov, ktoré navštevujú v škole, 1. až 4. ročník a 5. až 9. ročník. Hlavným trénerom sa stal náš kamarát, bývalý spoluhráč a aktuálne hráč najvyššej Slovenskej hokejbalovej ligy, Filip Gubo. Samozrejme, pomáha mu mnoho hráčov z nášho tímu Wild Bulls. Naším cieľom je pripraviť deti pre súťažný hokejbal, vybudovať vlastný mládežnícky tím, tých najlepších posunúť vyššie do klubov, ktoré hrajú celoslovenskú súťaž, a ktovie, možno sa o pár rokov niekto objaví aj v mládežníckych reprezentáciách. Počas tréningov to na ihrisku žije, vždy príde mnoho rodičov a sme radi za podporu a dôveru,

ktorú nám dali. Tréningy sú aktuálne bez členských poplatkov, keďže sme stále len na začiatku a veľmi radi medzi sebou prijme ďalších malých hokejbalistov,“ prezradil nám aktívny člen klubu Mário Lórinč, ktorý na otázku, aké má klub plány do budúcnosti, odpovedal: „Naše plány sú jasné, venovať sa mládeži, ktorá je pre nás prioritou. Držíme sa toho, s čím sme do toho celého išli, vybudovať hokejbalovú komunitu v obci, prispieť tak k rozvoju športu a kultúry. V budúcnosti by sme radi usporiadali aj turnaje pre ľudí z obce či okolia. Chce to však ešte veľa práce okolo ihriska. Aktuálne pracujeme na osvetlení, v pláne máme ešte vybudovať striedačky a nejakým spôsobom aj šatne. Je to však finančne veľmi náročné, my ako členovia nášho klubu a OZ sme v podstate každý druhý deň na ihrisku, minimálne jednu brigádu robíme každý týždeň, ale veci sa hýbu správnym smerom. Podporujú nás rôzni menší podnikatelia, ale aj obyčajní ľudia z obce, či už materiálne alebo finančne, za čo im patrí obrovská vďaka, bez nich by sme tieto úpravy nezvládli. Čo sa týka našich plánov ako klubu, radi by sme pokračovali v súťažných zápasoch a v lige čo najdlhšie, udržali si skvelú partiu, ktorú sme vytvorili, a raz, keď už nebudeme vládnuť, tak odovzdať štafetu práve tým, ktorí u nás dnes s hokejbalom začínajú.“

- R -



Blahoželanie - Köszöntő

Srdečne blahoželáme našim 80- a viacročným jubilantom, ktorí oslávili svoje **okružle narodeniny** počas aktuálneho kalendárneho roka:

Tisztelettel gratulálunk községünk 80 év feletti jubiléumainak, akik ez év folyamán töltötték be kerek születésnapjukat:

Banyárová Valéria, Banyárová Margita, Bálint Zoltán, Bátor Vojtech, Bátorová Gizela, Bohumelová Alžbeta, Csepedi Elemír, Čebíková Helena, Dojcsánová Alžbeta, Dojčanová Etela, Fialová Helena, Gedai Karol, Grófová Helena, Hovanček Michal, Janyík Vojtech, Jókay Imrich, Kántorová Eva, Konecsná Etela, Kóňová Lýdia, Kreitšová Gizela, Krizsan Juraj, Lengyelová Irena, Malá Lýdia, Mihalíková Lýdia, Szabová Šarolta, Szárazová Alena, Szárazová Margita, Szládicsék Ján, Veresová Lýdia



A zároveň gratulujeme aj 100-ročnej jubilantke – rodáčke našej obce žijúcej v obci Csengőd (MR). Szívből gratulálunk falunk szülöttjének: **Sztranyák Ferencné, szül. Kazán Ilonának** is, júliusban betöltött 100. születésnapjához, aki annak ellenére, hogy családjával hosszú évtizedek óta Csengődön él, de egész élete folyamán nagykerinek vallja magát.



Blahoželáme aj manželom, ktorí v kalendárnom roku 2023 oslávili svoje diamantové a zlaté výročia sobášov a prijali pozvanie obce na obnovenie manželského sľubu do sobášnej siene obecného úradu
9. 9. 2023:

A gyémánt- és aranylakodalmos házaspároknak is gratulálunk, akik elfogadták a község meghívását esküvői fogadalmuk megerősítésére, amelyre 2023. szeptember 9-én került sor a községi hivatal esketőtermében:

Alexander Malý a manž. Helena – 60. výročie sobáša (diamantová svadba – gyémánt évforuló)



Tibor Ballay a manž. Zuzana; František Bolfa a manž. Eva
50. výročie sobáša
(zlatá svadba – arany házassági évforuló)



Náš Kýrnik..., občasník občanov obce Veľký Kýr, vychádza 2x ročne, registrované Ministerstvom kultúry SR pod EV 5450/16, ISSN 2585-7134, vydáva - obec Veľký Kýr, Nám. sv. Jána 1, 941 07 Veľký Kýr, telefón: +421 915 200 801, email: starostka@velkykyr.sk,

IČO: 00309109. Redakcia časopisu: Ing. Judita Valašková, starostka obce – predsedníčka redakčnej rady. Mgr. Alena Jaššová, promovaná žurnalistka – odborná mediálna poradkyňa a dozor pri komplexnom zostavení obsahu a kreatívny tvorca časopisu, šéfredaktorka Vydavateľstva „HELENA“ so sídlom v Šali, IČO: 34644237.

Grafika: Peter Orbán - Zoxó Press. ROČNÍK VIII., číslo DRUHÉ/október 2023, ďalšie číslo vyjde v apríli 2024. Časopis vychádza v náklade 1000 ks, plnofarebne. Nepredajné.



Nagyker infó

VIII. ÉVFOLYAM

2. szám/OKTÓBER 2023

Nagyker lakosainak információs lapja



I. kategória (3 - 6 éves korosztály) Hanka Kováčová

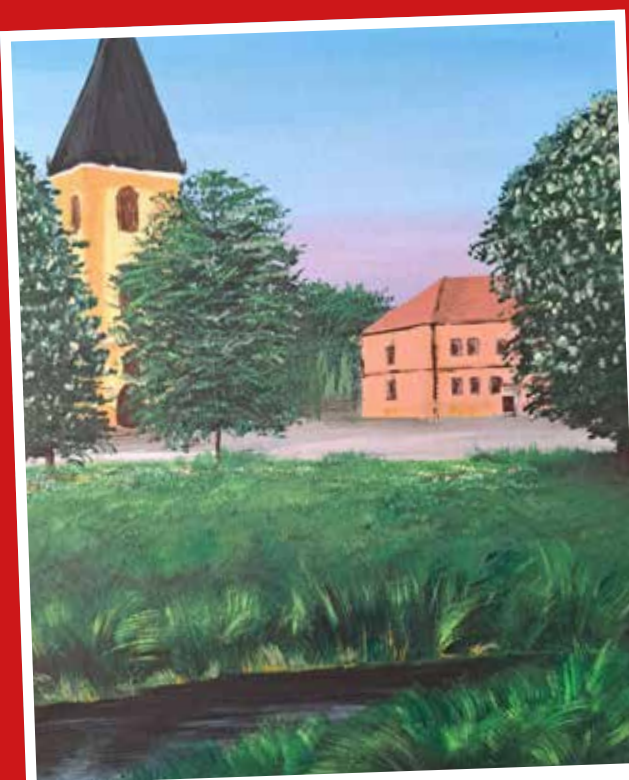


II. kategória (7 - 10 éves korosztály) Xénia Pavlovičová

*„Moja rodná obec – Szülőfalum“
rajzverseny díjazott alkotásai:*



III. kategória (11 - 17 éves korosztály) Berkes Réka



IV. kategória (felnőtt) Beáta Mészárosóvá

Tisztelt olvasó!

Kiadványunk aktuális példányát a tavaszszal megjelent számhoz hasonlóan, községünk első írásos feljegyzése 910. évfordulójának témájával szeretnénk folytatni. Információval szolgálunk arról, hol tekinthető meg Kálmán király ajándékozólévele 1113-ból, amely a község első írásos feljegyzését tartalmazta, valamint olvashatnak falunk forgalmi infrastruktúrájáról és rendezvényeinkről is, amelyek az évfordulóhoz kapcsolódtak. A jubileumi év méltó befejezéseként mindenkit szeretettel meghívunk arra a kultúrmasorral egybekötött ünnepi rendezvényre, amelyet a nagy kultúrházban szervezünk 2023. november 11-én.

A jól működő önkormányzathoz hozzátartoznak azok az aktív szervezetek, amelyek saját rendezvényeik által tarkítják a község társadalmi és kulturális életét, valamint lakosaink is, akik önkéntes brigádmunkájukkal járulnak hozzá a falu köztereinek szebbé tételéhez. Azért is hasznosak ezek a brigádok, mert látványos változást vonnak maguk után, összekovácsolják a közösséget és talán azokat is pozitívan ösztönzik majd a jövőben, akik most csak megmosolyogják a brigádok résztvevőit.

Érdeemes az ilyen tevékenységekhez példát mutatni, hiszen sokan emlékezhetnek még arra, amikor a „Z-akciók“ keretein belül a község összes lakosa résztvett azokban a szervezett közmunkákban, amelyek által felépült néhány középületünk, mint pl. a nagy kultúrház, amelyre büszke volt aztán mindenki, aki bármilyen módon résztvett az építkezésben.

Sok minden, amit a múltban természetesen vettünk, ma már csak dicsérendő dolog, amit értékelni kell. Hálásan megköszönöm ezért az összes önkéntesnek, aki az év folyamán résztvett a különféle faluszépítő brigádon, pl. a Föld – napi takarításon; a halászsoknak és vadászsoknak azt, hogy az év folyamán rendet tartanak saját vadász- és halászkörzetükben; a Nyugdíjasklub és a Nyugdíjas szövetség tagjainak a különféle brigádmunkán való segítségével. A legnagyobb elismerés és köszönet a Magyar Szülői Szövetség helyi alapszervezetét illeti, melynek tagjai leggyakrabban szerveznek faluszépítő brigádokat és a sikeres pályázataik is a falu egyes részeinek szállítására irányulnak. Dicsérendő azon aktivisták munkája is, akik törődnek a környezetükben levő lokális játszótérrel

akácfa-játszóteret, amely azóta is nagyon közkedvelt a gyermekek körében. Köszönöm a szponzoroktól kapott támogatást (Slovenské štrkopiesky és a helyi földművesszövetez) valamint a nyugdíjasklub férfitagjainak a játszótér utómunkáinál nyújtott segítséget.

Egyre több lakosunk használja szabadidejében aktívan a nemrég megépült Nyitrát Szöllőssel összekötő kerékpárutat, amely községünk határát is érinti. Az idei jubileumi év tiszteletére ezen bicikliút mentén nagykéri alapinformációkkal ellátott turistatérképet helyeztünk el a kavicsbányához vezető letérőhöz, ezzel is reklámozva falunkat az errefelé kerékpározóknak. Remélem, hogy a fent említett faluszépítő brigádoknak is köszönhetően jó színben fogunk feltűnni a véletlenül idelátogató kerékpározók előtt.

Nem minden múltbeli aktivitás kell gépiesen rossznak ítélni: a környezetünket szebbé varázsoló aktivitások igenis hasznosak, mivel közösségépítő erejük van, a végeredmény jó közérzetet biztosít és a látogatók is tiszta és rendezett környezetünk alapján alkotnak majd véleményt Nagykeréről.

Szívből köszönöm mindenkinek az egész évben nyújtott segítséget és kívánok minden kedves lakosunknak méltóságteljes őszi, karácsonyi és évvégi ünnepeket.

Valaska Judit, polgármester



(Petőfi utca, Malom-Geszténye utca), például mutatva ezzel másoknak is saját környezetük szebbé tételére.

Évről-évre igyekszünk a községben új szabadidőhasználati lehetőségeket biztosítani a különböző korosztályok részére. A kultúrparkban ez év májusában 3 parlamenti képviselő jelenlétével átadtuk az elkészült

(Petőfi utca, Malom-Geszténye utca), például mutatva ezzel másoknak is saját környezetük szebbé tételére.



Községünk közlekedési összeköttetései

Valamikor az embereket a földrajzi viszonyok vezérelték, így főleg azokon a helyeken telepedtek le, amelyeken a legtöbb kereskedelmi útvonal vezetett. Biztosan hallottak már a jelenlegi Újvári utca melletti római őrtorony maradványairól, amely valószínűleg a híres távolsági kereskedelmi útvonal, a Borostyánkő út egy ágát is védte a középkorban. Lehet, hogy hasonló fontos szerepe volt a berencsi Árkus sárvárnak is. Az ómagyar törzsek közül a Kér törzsnek volt itt szálláshelye, amiről e település neve is tanúskodik. A terület múltjából kiténik, hogy erre mindig is nagy volt a gyalogos, lovas vagy kocsis forgalom, határunkon még az államhatár is áthaladt egy ideig.

A 21. században már sokkal korszerűbben közlekedhetünk, a társadalmi viszonyok és az életmód változása következtében sokkal több közlekedési eszközt használunk. Milyen közlekedési lehetőségekkel élhet a mai kor lakosa Nagykéren?

Légi közlekedés: Községünk lakói számára a legközelebbi nemzetközi repülőtér a pozsonyi M.R. Štefánika repülőtér (98 km). A kis repülőterek hálózatán belül azonban több is található a közelben: Érsekújvár (26,5 km), Nagyemőke és a nagysurányi Kopec (16 km). Ezeket elsősorban gazdasági és sport-rekreációs célokra használják.

Vízi közlekedés: A Nyitra folyó ma nem vízi út, és nem is fogják csatlakoztatni semmilyen nagyobb forgalmi csatornához. 1928-ban kezdtek el a medre szabályozásán dolgozni, azóta nem ömlött ki, nem okozott kárt. A községben 6 helyen van áthidalva.

Vasúti közlekedés: A 19. századi térképeken (2. katonai térképezés 1819-1869) már látható a helyi temetőt keresztező vasútvonal. Berencs és Nagy Kér községek közös állomása a mai felüljáró helyén volt. Más források szerint a Nagysurány – Nyitraivánka szakaszt csak 1876. november 1-én nyitották meg. Szlovákiában elsősorban az áruszállításban van jelentősége a vasúti közlekedésnek (60%), a személyszállításban a kihasználása folyamatosan csökken. A községünkön átfutó 140 számú vasútvonalon is észlelni az elavult vasútak és szerelvényeik komoly problémáit főleg a műszaki állapotuk végett. A nemzetközi vonatjáratokra Érsekújvárban kell átszállni.

Közúti közlekedés: Szlovákia területe fontos tranzitterület, kelet-európai kapcsolatokkal. Sajnos nagyon kevés az autópálya és



Nyitra folyó a szabályozás előtt



Régi benzinkút a főút mentén 1991

az I. osztályú út. A II. osztályú utak a régiók központjait kötik össze - akárcsak a mi I/64-es állami főútunk, amely azonban fontos szerepet tölt be a nemzetközi forgalomban is. Az autóbussz közlekedési vállalatok már legalább 70 éve bonyolítják le a helyközi és távolsági menetrend szerinti közlekedést régióinkban. Nagykéren 6 buszmegálló található, melyek két éve végre megújultak, így kiegészítve a szükséges utcai bútorzattal naponta szolgálnak lakosainknak. Észleljük, hogy a távolsági teherforgalom rohamos növekedése és bővülése miatt már annyira forgalmassá váltak országutunk egyes szakaszai, hogy gyakran lehetetlen vagy veszélyes az átkelés rajta. Sokan közülünk, akik munkánk miatt valamelyik városba ingázunk, szívesen látnánk az észak-déli gyorsforgalmi összeköttetés kiépülését. Ebben az irányban a közelmúltban a Nyitra folyóról elnevezett 019-es országos kerékpárút – Ponitrianska magistrála kötötte össze városainkat. E közepesen nehéz, aszfalt burkolatú út gerincét piros színű jelzés mutatja, és a vicsápapáti közelében lévő gátnál kezdődik. A bicikliút Nyitra városán halad át, majd a folyó mentén Érsekújvárt éri el és onnan Kamocsára vezet. A kerékpározás és a gyönyörű természet élményéért lakosainknak a faluból a Cétényke felé kell haladni a 2118-as kék kerékpárúton, amely egy 43 km-es jelzett szakasz része. A lévai garamfelvidék körzet részletes térképét a kavicsbánya mögötti információs táblán találjuk.

Barusz Melinda



bicikliút jelzései



Így szórakoztunk a falunapon



Karthago koncert

Visszapillantás

Mivel idén jelentős jubileumot ünneplünk községünkben, kétségtelenül illik egy cikkben is megörökíteni az idei Falunapok színes hétvégéjét. Községünk első írásos emlékének évfordulója alkalmából falunk önkormányzata 3 napos ünnepséget szervezett. A meghirdetett koncerteken kívül versenyezni is hívtuk falunk lakosait. Első volt a rajzverseny, melybe 4 kategóriába lehetett benevezni. Össze is gyűlt 70 darab különböző technikával készült rajz, festmény. A rajzok kiértékelésére Szőke Erika festőművészt kértük fel, aki a következőképpen értékelte a kategória győzteseit: az 1. kategória (3-6 évesek) győztese Hanka Kováčová lett; a 2. kategóriában (7-10 évesek) Xenia Pavlovičová nyert; a 3. kategória (11-17 éves korosztály) győztese Berkes Réka és a felnőtt kategória legsikeresebb díjazottja Mészáros Beáta lett. Pénteken július 28-án indítottuk a falunapokat a kultúrparkban a zoboralji M-Rock fellépésével, akik ismert EDDA slágereket adtak elő. Majd a nem kis hírnévvel rendelkező KARTHAGO együttes lépett színpadra. Tagjai már 4 évtizede ugyanabban a felállásban zenélnek együtt. A közönség a végén hangos kiáltással tapsolta őket vissza még pár ismert számra. Őket követte Magyarország első számú DJ-je, Bárány Attila, aki a fiatalabb generáció lábizmait vette célba zenekeverékeivel. 90 percen keresztül ismert slágerekkel, zenéssel kedveskedett a nagykeri közönségnek. A végén még az is táncra perdült, aki nem akart, hisz az estét DJ Xela diskoshowja zárta. Másnap reggel, aki nem volt rest és bírta az előző napi iramot kialudni, részt vehetett a futóversenyen. A szervezőket is meglepte, mennyi sportos ember van a faluban. A futóversenyt, lehetőségeink szerint, évente szeretnénk megrendezni majd.

A meghirdetett kategóriák győztesei:

I. kategória:

1. Viliam Melo; 2. Zoey Hutnik; 3. Múdry Tamás

II. kategória:

1. Tomáš Gabaš; 2. Alexander Lőkös; 3. Jakub Oravec

III. kategória:

1. Lőrincz László; 2. Silvia Mihaliková; 3. Adam Opačič

Délután 14:00 órára már összejöttek a 12 bejelentkezett csapat tagjai és jó hangulatban elkezdődhetett a jubileumi gulyásfőzőverseny. A verseny igazán az ingyencék vetélkedője lett, de végül csak 1 csapat vihette el a fődíjat: egy hétfégi tátrai kirándulást 6 személy részére. A zsűri tagjai kedvenc szakácsaink Dojcsán Mária, Dojcsán József és Maly László az „Apáti csípősök” csapatát hirdette meg győztesnek. A csapat tagjai gulyásfőző versenyek rendszeres résztvevői, így nem csoda, hogy a gulyásfőző csínját-bínját már jól ismerik.

A kis nyári zápor sem tántorította el a legkisebbeket, hogy részt vegyenek a Spievankovo gyermekzenekar játékos fellépésén, amely vidám hangulatban zajlott. A gyerekek terepe ezután főleg az új játszótér részén lett kialakítva, ahol őket az Ovo Šaškovo és a Kynderko közösen foglalkoztatták egész estig. A szombat esti műsort a szabadtéri színpadon a Viva Ladystyle táncosai, majd Máriaó a harmonikás folytatta, aki ismert slágereket hozott a nagykerieknek. Fellépése alatt már izgatottan várta mindenki a községünk jubileumi ajándékának kisorsolását, ami egy modern városi bicikli volt. A sorsolódobba a községünkben található minden lakott házzám bekerült. Ezután következett a Queenmania látványos koncertje, felhangzottak a Queen szenzációs slágerei. A közönség lelkesen énekelte szinte mindegyiket. Az éjszaka Arti&Gifo retroshowjával zárult.

Vasárnap, július 30-án, aki tehette, közös, kétnyelvű szentmisén vett részt templomunkban, ahol Igor Písečný lelkiatya újrászentelte községünk címerét és zászlóját. Sok biztató szava mellett, mindenkit az összefogásra és testvéri szeretetre buzdított. Délután a Nyitrai úton található Szt. Anna fogadalmi szobornál zárult a 3 napos rendezvény, ahol rövid ájtatosság keretén belül köszönetet mondtunk és kértük Szent Anna további közbenjárását Nagykeri lakosaiért.

Köszönjük, hogy ilyen sokan eljöttek a három napos nyári falunapokra és így együtt ünnepelhettük meg ezt a jeles jubileumot.

Száraz Viktória



A legkisebbek futóversenye



Litánia a Szt. Anna szobornál

Szülőfalujáról megjelent monográfiával valóra vált Száraz Pál író nagy álma

Száraz Pál, az ismert és sikeres nagyfödemesi író egy szimpatikus úr, aki szereti a családját, kedveli a művészetet és az írást. Tartalmas életművében rögzíti érzéseit és gondolatait.

Már diákeveiben kapcsolatba került az írással. A Losonci Építőipari Szakközépiskola másodikos tanulójaként a Mladý stavbár (Fiatal Építő) című iskolaújság főszerkesztője volt. Ebben jelentek meg az első szerelmes versei. Később kezdett el rövidebb prózai művekkel foglalkozni és ezt a műfajt máig is műveli. Nemcsak az írói pálya elején jelent segítséget, ha a szerző műveit a szakmai és a laikus közönség is értékeli. Száraz Pál elmondta, hogy kezdetben ő is elküldte műveit különböző versenyekre és újságokba. „Az elbeszéléseimet és a verseimet is megjelentették. Tanulmányaim befejezése után az Érsekújvári járás *Naše no-*

és ki is adták ezeket” - tette hozzá Száraz Pál, aki a Szlovák Rádió magyar adása munkatársa és a nagyfödemesi önkéntes színjátszó csoport rendezője is volt. 1999-ben jelent meg első könyve *Kilométerkő* címmel. Ezután jött a *Beszélő fények*, a *Szárda szőnyege*, a *A sah drágakövei*, majd az *Állatkertben* és a *Tarka lepke* leporellók. „Nagykéren születtem, itt kezdődött el írói pályafutásom, ezért készíttetést éreztem arra, hogy szülőfalumról is írjak. Így született meg a *Falu a madárdalos fák alatt* című monográfiám, melyben leírom a disznóölést és más falusi szokásokat, szóval Nagyker falusi hétköznapjait. Nagyon elégedett voltam és tudtam, hogy ha már semmi mást sem írnék, akkor is elmondhatom, hogy írtam a szülőfalumról. Egy álmom vált ezzel valóra” – jegyezte meg az író. Száraz Pál hangsúlyozta, hogy életé-



veti papírra. Ilyenkor három napra is bezárkózik a szobájába és leír mindent, ami a lelkét nyomja. Alkotásában a keleti, orientális kultúra inspirálja. Műveiben orientális szereplők és az ottani

környezet elevenedik meg. A szerzőnek eddig 11 könyve jelent meg és egy további műve a nyomdában van. Azt mondja, bárhová is megy, Nagykerért mindig megemlíti. Szülőfaluját a szívében hordozza, de Nagyfödémest is megszerette. Még egy elképesztő hobbi van, ugyanis mintegy 6000 mosolygós porcelánból, gipszből vagy fából készült kismalac tulajdonosa – ez Szlovákia legnagyobb gyűjteménye. Ezek a kedves kis lények, amelyek a világ minden tájáról kerültek az író otthonába, munka közben kiváló társaságot nyújtanak neki. A sokféle műfajban termékeny szerző közel száz mesét is írt, köztük



vosti (Mi újdonságaink) című lapjába, valamint a Galántai járás *Vitazná cesta (Győzedelmes út)* című lapjába is írtam” – emlékezik vissza az író, aki fokozatosan vált sikeres szerzővé. Különböző újságokban jelentek meg írásai, recenziói, szlovákul és magyarul írt elbeszélései. A járás személyiségeinek irodalmi műveiről is írt recenziót és nagy irodalmi lapokban publikált. „Miután leszereltem a katonaságtól, Magyarországra, Ausztriába és Romániába is küldtem műveket

ben fontos szerepet tölt be a család, az építészet és a művészet. Kedveli a szép képeket és egy keveset még besegít fiának a mérnöki munkákba. Nagy szerelme azonban az írás. „Decemberben, a hatvanadik születésnapom előtt megszólítottak az író barátaim, hogy ismét foglalkoznom kellene az írással, így ápriliséig több sikeres elbeszélésem született. Azóta két évente megjelent egy elbeszélő kötetem” – folytatta Száraz Pál, aki azt vallja, hogy csak belső érzéseit

a népszerű leporellókat. Hamarosan megjelenő negyedik, a *Nyúl és barátai* című könyvét is jó barátja, Simek Viktor tanár úr illusztrálta. 2022-ben a Szlovákiai Magyar Írók Társasága Talamon Alfonz-díjjal tüntette ki a *Holdfényben* című kötetéért. Száraz Pál hamarosan ismét kitüntetésben részesül, szülőfalujában veheti át Nagyker község díszpolgári címét. Szívvel gratulálunk!



Nyári mesetábor résztvevői (MSzSz)



Óvodások Anyák napi műsora

Szervezeteink munkásságáról

Azt hiszem, bátran kijelenthetjük, hogy Nagykér község a környék igazán aktív közéletű falui közé tartozik. S ha valaki programot keres magának, vagy családjá részére, van, hogy egyszerre több mindenből is választhat kedvére. Ezekért a programokért köszönetet mondhatunk a községünkben működő szervezeteknek is, melyek aktív munkájukkal hozzájárulnak a helyi közösség összekovácsolásához.

Májusban egész hónapban a májusfa díszítette főterünket, melyet április utolsó napján állítottak közösen falunk lakói egy kedves folklórműsor keretén belül. Idén az alapiskola mazsorettejei, Mórincásai és a Kukulienska csoport mutattak be. Ezen kívül DJ Xela és a Veselá muzika gondoskodtak a vidám hangulatról. Az óvoda tanítói és gyermekei megható műsorral készültek az anyák napi ünnepségre. Májusban ünnepeltük meg Szent Orbán napját, melyen a helyi szőlészek és boros gazdák minden évben litánia keretén belül kéri Szent Orbánt bő termésért és közbenjárásért.

A júniusi Ūrnapi körmenet is egy fontos mozzanat községünk életében. A bujdácskákat minden évben falunk szorgos lakói készítik el. Közösen fognak össze családok, utcák, amiért hálaival tartozunk nekik. Az iskolai év végéhez közeledve került megrendezésre a Család nap az iskolában, melyre minden gyerek nagy örömmel készült. Nyáron együtt vehettünk részt a Csemadok helyi alapszervezetével a környező falvak folklórcsoportjainak bemutatkozóján. Ez a rendezvény évről évre lehetőséget nyújt a kapcsolattartásra, közös értékek ápolására. Ezen a napon ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját a községünkben tevékenykedő Mórince citerazenekar. E jeles évforduló alkalmából kiadták második hanghordozójukat is, „25 év

emlékére...” címmel. Kívánjuk, hogy még legalább ennyit emléljenek együtt töretlenül a zenekar tagjai. A Hubertusz vadászegyesület tagjaival és Pisečný Igor lelkiatyával közösen sor került a szintén évente megrendezett litániára a Gyep utcán található Szt. Hubertusz szobornál.

Júliusban a helyi futballcsapat tagjai filmvetítést és szalonnasütést szerveztek a legkisebbeknek a focipályán. Másnap a Čerďavin szervezésében nyíltak meg a helyi pincék és mutakoztak be régióink borászai, kézművesei a XII. Borfesztiválon. Mondhatjuk, hogy ez a nyári esemény évről évre több látogatót vonz a cserdaúti pincesorra.

Három napos falunapok keretén belül július végén ünnepelte községünk 910. évfordulóját méltán színes fergeteges programmal.

A Szlovákiai magyar szülők szövetségének nagykéri alapszervezete **augusztus** elején szervezte meg 3 napos mesetáborát, melyet idén is Ęcsi Gyöngyi mesemondó vezetett. Az idei tábor végén is bemutatásra került egy közösen betanult mese, Tűzmadár címmel. A nagykéri hívek minden évben megtisztelik Szűz Mária ünnepnapját az újvári úton található szobornál megtartott litánia keretén belül. Szent István napján a szentmise után kivonultunk a templom mellett található Szent István király szobrához, melyet rövid ájtatosság után megkoszorúztunk.

Szeptember az iskolakezdés mellett községünkben a búcsúról is szól. A Szent kereszt felmagasztalására szentelt templomunkban szentmisén vehettünk részt. A főterünket a gyerekek nagy öröme körhinták lepték el és vásárnap megnézhetük Dominika Titková és barátai zenés előadását. Nagy érdeklődés volt a kiskultúrházban megnyílt „Mutasd meg a tehetséged” című kiállítás iránt, ahol az ügyes nagykéri lakosok mutathatták be szabadidejükben készített alkotásaikat. A futballklub tagjai idén is megszervezték a búcsúi 11-es versenyt, mely egyre nagyobb népszerűségnek örvend.

Októberben került megrendezésre a Kynderko szervezésében az őszi maszka diszkó, ahová azok a gyermekek is szívesen mennek, akik még nem látogatják sem az óvodát, sem az iskolát. A mókás hangulat mindig biztosított. A Kynderko tagjai egész évben érdekes programot biztosítanak a legkisebbeknek, mint pl. a Ringató, közös játszások, sütések, hogy ha majd eljön az idő, könnyebb legyen az óvodai beszoktatás.

További programokról a község új facebook oldalán: Obec Velký Kyr – Nagykér község – oficiálna stránka, a www.velky-kyr.sk, vagy a Carisma tv adásában értesülhetnek.

Száraz Viktória



Májusfa díszítése



Csemadok nap + citerazenekar 25. évf.



Utódokat nevel a Wild bulls Nagykéri Hokiball Klub

Tíz éve alapítottak klubot a hokilabda kedvelői és az évek múltával fokozatosan gyarapodott a játékosok létszáma. A sportkedvelők tudatosították, hogy hasznos lesz, ha gyerekekkel is bővítik a klubot. A fiatal korosztály edzéseire megfelelő feltételeik vannak, mivel Valáška Judit polgármester és a képviselő-testület támogatásának köszönhetően megvásárolhattak egy hokiballpályát, amelyet a futballpálya újrászurkozott területén szereltek össze. „Körülbelül egy évvel ezelőtt álmozdítottunk egy ifjúsági csapat létrehozásáról és a gyerekek edzéséről. Mára valóra vált az álmunk. Márciusban toborzást tartottunk és nagyon megörültünk az érdeklődésnek. Nemcsak Nagykérről, hanem a környékbeli falvakból is jelentkeztek gyerekek és fokozatosan érdeklődnek a lehetőség iránt újabb szülők is. Jelenleg hetente egyszer tartunk a gyermekedzést, szerdánként 17.00 órától. Az iskolai tagozatok alapján két kategóriába osztottuk őket, az első csoportot az 1.-4. évfolyam, a másodikat az 5.-9. évfolyam alkotja. A fő edzőjük, barátunk és korábbi csapattársunk, Filip Gubo lett, aki ma a Szlovák Hokiball Bajnokságban játszik. Természtésen sok játékosunk segít neki. A célunk, hogy felkészítsük a gyerekeket a hokiball versenyekre és saját ifjúsági csapatot alakítsunk ki. A legjobbakat szeretnénk magasabb szintű klubokba delegálni, amelyek országos versenyben játszanak. Ki tudja, lehet, hogy pár év múlva egyikük megjelenik majd az ifjúsági válogatott csapatában. Az edzések alatt mindig jó hangulat uralkodik a pályán, a szülők is eljönnek és örülünk a támoga-

tásuknak és belénk vetett bizalmuknak. Jelenleg ingyenesek az edzések, mivel még mindig az út elején vagyunk és örülünk annak, hogy új, fiatal hokilabdásokat tudhatunk magunk között” - mondta Mária Lőrincz a klub aktív tagja. Arra a kérdésre, hogy milyen terveik vannak a jövőben, így válaszolt: „Világosak a terveink. Szeretnénk az ifjúsággal foglalkozni, ez a prioritásunk. Tartjuk magunkat az eredeti elképzeléshez, hogy egy hokiball közösséget alakítsunk ki Nagykéren és fejlesszük ezzel a sportot és a kultúrát. A jövőben szívesen rendeznénk tornákat a helyi és környékbeli lakosoknak. Ehhez azonban még sok munkára van szükség a pálya körül. Jelenleg a világítás kiépítésén dolgozunk, szeretnék még kispadokat és öltözőket építeni. Ez azonban nagyon költséges. Mi, a klub és a polgári társulás tagjai szinte minden második nap a pályán vagyunk, hetente legalább egyszer önkéntes munkát végzünk a pálya körül és látjuk, hogy jó irányba tartanak a dolgok. A kisebb vállalkozók és a falu lakosai is támogatnak bennünket építőanyaggal, vagy anyagilag és nagyon hálásak vagyunk ezért, nélkülük nem tudnánk megvalósítani az elképzeléseinket. Ami a további terveket illeti, szeretnénk minél több mérkőzést lejátszani a bajnokságban, megtartani a jó társaságot és ha már nem bírjuk majd az iramot, akkor átadni a stafétabotot azoknak, akik éppen ma kezdenek el foglalkozni a hokiballal - zárta Mária Lőrincz.

- Eva -



Zoborská listina vo fókuse

910. výročie prvej písomnej zmienky v starodávnych prameňoch si tento rok pripomína 36 obcí a miest Nitrianskeho kraja.

Zoborská listina z roku 1113 je neobyčajne cenným miestopisom širokého regiónu západného Slovenska. Kráľ Koloman ustanovil komisiu, ktorá mala prejsť za dva roky celým územím. Na tejto ceste mali presne zadokumentovať všetok majetok benediktského opátstva sv. Hippolyta na Zobore. Vyše 150 obcí im vďačí za svoj „oficiálny zrod“, hoci niektoré spomenuté obce už zanikli, niektorým sa názvy zmenili. Okrem osád sa v dokumente uvádzajú

aj vrchy, údolia, lesy, rieky, potoky, pramene, rybníky, ostrovy, ba aj studne. Pozemky patriace k majetkom Zoborského kláštora sa ohraničovali význačnými prírodnými bodmi – medzníkmi. Mohli to byť dominantné stromy, skupiny stromov či krov alebo útvary vybudované z kameňov, zeme (napr. v podobe studní, vyvýšenín či vykovaných jám).

Ako asi znie zmienka o našej obci? Podľa slovenského prekladu pôvodného latinského textu nasledovne: „**Vo (Velkom) Kýri (Ker) je medzníkom od podhradčanov z (Malého) Kýru kameň a druhý medzník je urobený zo zeme na vrchu; oproti Vinodolu (Zoulous) je medznikom riečka Vlčec (Vlscit); z druhej strany riečky máme spoločný les s celou provinciou Prudaš a máme tri spoločné ostrovy, podobne ostrov Trusmer a iný ostrov Cetín (Syrine).**“ Návštevník Nitrianskeho hradu si tento dokument môže vyhľadať vo vitrínach Diecézneho múzea, ktoré predstavujú Zoborské listiny z rokov 1111 a 1113 – samozrejme, iba ich verné kópie. Originály oboch listín spolu s ich overenými odpismi z neskorších období sú uložené v Diecéznom archíve Nitrianskeho biskupstva. Dostali sa tam v druhej polovici 15. storočia po zrušení benediktského kláštora. Ich cena sa prakticky nedá vyčíslieť, vystavené sú veľmi zriedkavo.

Zoborská listina z roku 1113 je napísaná na pergamene rozmerov 460 x 620 mm. Pergamen pochádza z kože kôz, teliat či oviec, isto sa dlho spracovával, aby vznikol kvalitný materiál s niekoľko tisícročnou stálosťou. Rovnako aj použitý železodubienkový atrament podľa reštaurátorov vytrvá stáročia. Listina sa síce v krušných časoch stredoveku neustratila ani nezhořela, zachovala sa však značne poškodená, zhnednutá. Hoci je z nej odtrhnutá asi jedna šestina, existuje jej kompletný odpis z roku 1249 – takže poznáme celý text. **Veľký Kýr má veľké šťastie, že sa v dokumente našiel, kým mnohé iné obce vo vlastnej histórii len tápajú.**

Melinda Baruszová



A zobori oklevélre fókuszálva

Nyitra megyében idén 36 település ünnepli az első fennmaradt írásos emléküik 910. évfordulóját.

Az 1113-ból származó oklevél nyitrai és szlovák ékesség, melynek óriási történelmi, földrajzi és szociológiai értéke van. E történelmi forrás kiadása Kálmán magyar király (Könyves Kálmán) nevéhez fűződik. Az oklevél a zoborhegyi apátság birtokait írja össze és erősíti meg azok tulajdonában a zoborhegyi bencéseket. A király bizottságot hozott létre, amely két év alatt bejárta Nyugat-Szlovákia széles régióját és pontosan feljegyezte a zoborhegyi Szent Ipoly apátság minden vagyonát. Éppen nekik köszönheti több mint 150 község a „hivatalos születését“, bár az említett települések egy része mára már megszűnt, néhány pedig nevet változtatott. A helységneveken kívül dombokat, völgyeket, erdőket, folyókat, patakokat, forrásokat, tavakat, szigeteket, sőt kutakat is említ a dokumentum. A Zoborhegyi kolostor birtokához tartozó területeket kiemelkedő természeti pontok – határkövek határolták. Ezek lehetnek feltűnő, domináns fák, facsoportok vagy bokrok, kőből-, földből épített képződmények (például kutak, magaslatok vagy kiasótt gödrök). Hogy is hangzik községünk nevének első feljegyzése az eredeti latinizált szöveg magyar fordítása szerint? „**Nagykérben (Ker) a birtokot a kiskéri váraljai birtokosok földjeitől egy kő határolja el, a másik határkövet pedig egy földhalom képezi; Nyitraszölös (Zoulous) felől a Vlčec (Vlscit) nevű folyó jelöli a birtokhatárt; a folyó másik oldalán az egész tartománnyal közösen birtokoljuk a Prudas nevű erdőt, és van három közös szigetünk is, továbbá a Trusmer sziget és Cétény (Syrine) sziget is a miénk.**“

Az 1111-ből és 1113-ból származó zobori oklevelek másolatait a nyitrai várban található Egyházmegyei Múzeumba tekintheti meg a látogató. Mindkét levél eredeti példányát a későbbi időszakokból származó hiteles másolatokkal együtt a Nyitrai Püspökség Egyházmegyei Levéltárában őrzik, ahová a 15. század második felében, a bencés kolostor felbomlása után kerültek. Nemzeti és történelmi örökségünk részeként értékük felbecsülhetetlen, igen ritkán kerülnek nyilvánosságra. Az 1113-ból származó zobori oklevél egy 460 x 620 mm méretű pergamenre van írva. A pergamen cserzetlen, szőrtelenített állati bőrből (kecske, borjú vagy juh) készült, ideális körülmények között akár évezredekig is megmarad. Az íráshoz használt vastartalmú gubacsintta a restaurátorok szerint évszázadokig kitart. Igaz, hogy oklevelünk nem veszett - s nem is égett el a zord középkorban, de sajnos jelentősen megsérülve, megbarnulva maradt fenn. Bár körülbelül egy hatoda le van szakadva, 1249-ből őrzik a másolatát – így a dokumentum teljes szövege ismert. **Nagykér község igazán szerencsés abban, hogy a dokumentumban helynevére talált, míg sok más falu csak tapogatózik a saját történelmében.**

Barusz Melinda



Nagykér infó..., Nagyker lakosainak lapja, megjelenik kétszer évente,

engedélyezte a SZK Kulturális Minisztériuma, EV 5450/16, ISSN 2585-7134,

Pozsony, kiadja: Nagyker község, Nám. sv. Jána 1, 941 07 Velký Kýr, telefon elérhetőség: +421 915 200 801, e-mail: starostka@velkykyr.sk, IČO: 00309109. Szerkesztőség: Ing. Judita Valášková, polgármester - szerkesztőségi tanácselnök. Mgr. Alena JAŠŠOVÁ, újságíró – szakmai és mediális tanácsadó, valamint a lap összeállításának szakmai felügyelete,

és a „HELENA” kiadó főszerkesztője – székhely: Végsellye, IČO: 34644237.

Grafika: Peter Orbán - Zoxó Press. VIII. évfolyam, 2. szám/október 2023.

A következő szám 2024 áprilisában jelenik meg. Megjelenik 1000 példányban. Ingyenes.